

Sygn. akt III AUa 449/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Małgorzata Pasek
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 r. w Lublinie

sprawy S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy S. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 5 lutego 2016 r. sygn. akt IV U 148/15

I. oddala apelację;

II. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Siedlcach na rzecz adwokata J. S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

III AUa 449/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołanie wnioskodawcy S. M. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. odmawiającej wznowienia postępowania w sprawie o ponowne ustalenie wysokości emerytury, Sąd przyznał adwokatowi ustanowionemu z urzędu kwotę 73,80 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony S. M. na mocy decyzji ZUS Oddział w S. z dnia 22 maja 1991 r. ma ustalone prawo do emerytury. Przy obliczaniu jej wysokości przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 106,46% (po ubruttowaniu 106,92%) wyliczony z wynagrodzenia z kolejnych 3 lat kalendarzowych 1983-1985.

Dnia 25 kwietnia 2005 r. ubezpieczony zwrócił się z wnioskiem do organu rentowego o przeliczenie podstawy emerytury z całego okresu zatrudnienia na podstawie dołączonych dokumentów z pominięciem lat 1988-1989 i wskazał, że

w latach 1988-1989 był oddelegowany przez Fabrykę (...) w O. do Zakładu (...) i w tym czasie pracował na budowie eksportowej w Czechosłowacji. Wynagrodzenie za pracę otrzymywał w koronach czeskich. W związku z powyższym wniósł o przeliczenie za ten okres jego wynagrodzenia z koron czeskich na złotówki i uwzględnienie tego wynagrodzenia przy obliczaniu emerytury.

Decyzją z dnia 24 maja 2005 r. pozwany odmówił przeliczenia świadczenia. Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2006 r., wydanym w sprawie sygn. akt IV U 648/05, Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił powyższą decyzję i ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury na 108,24 % oraz wysokość zwaloryzowanego świadczenia od dnia 1 kwietnia 2005 r. w kwocie 1.098,52 zł brutto. Sąd

w uzasadnieniu swojego orzeczenia wskazał, że do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego wzięł pod uwagę okres jego pracy na kontrakcie w Czechosłowacji w okresie od 06.07.1988 r. do 8.11.1989 r. i ustalił wysokość zarobków ubezpieczonego za ten czas na podstawie wynagrodzenia pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku jak ubezpieczony przed wyjazdem na kontrakt, w macierzystym zakładzie ubezpieczonego tj. (...) Sp. z o. o. Powyższe zostało ustalone zgodnie z art. 22 pkt 2 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS i spowodowało wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury na 108,24%, czego nie kwestionował ubezpieczony

w trakcie procesu w sprawie IV U 648/05. Decyzją z dnia 9 lutego 2006 r. organ rentowy wykonał prawomocny wyrok.

Kolejną decyzją z dnia 28 kwietnia 2009 r. pozwany przeliczył emeryturę S. M. obliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 108,86 %. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych tj. od stycznia 1964 r. do grudnia 1990 r.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2011 r. ZUS Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury, wskazując, iż okres pracy za granicą z lat 1988-1989 i wynagrodzenie za ten czas, został już wzięty pod uwagę przy obliczaniu wysokości emerytury w decyzji z dnia 9 lutego 2006 r. Postanowieniem z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV U 750/11 Sąd Okręgowy w Siedlcach odrzucił odwołanie.

Decyzją z dnia 29 czerwca 2012 r. ZUS Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury argumentując swoje stanowisko tak samo jak w decyzji z dnia 22 sierpnia 2011 r. Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt IV U 837/12 Sąd Okręgowy w Siedlcach odrzucił odwołanie.

W dniu 20 czerwca 2013 r. ubezpieczony złożył skargę o wznowienie postępowania sygn. akt IV U 648/05 i ponowne ustalenie podstawy wymiaru jego emerytury. Postanowieniem z dnia 25 września 2013 r. wydanym w sprawie IV U 790/13 Sąd Okręgowy w Siedlcach odrzucił powyższą skargę a postanowieniem z dnia 31 października 2013 r. w sprawie III AUz 192/13 Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił zażalenie ubezpieczonego na powyższe postanowienie.

W dniu 18 grudnia 2014 r. S. M. złożył wniosek

o wznowienia postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury, żądając uwzględnienia wynagrodzenia za okres pracy na budowie eksportowej

w Czechosłowacji. Do powyższego wniosku nie zostały załączone żadne nowe dowody, które miałyby wpływ na wysokość świadczenia emerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 stycznia 2015 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wznowienia postępowania w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury.

Opierając się na powyższych ustaleniach Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 887) oraz przepisy kodeksu postępowania administracyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodzą żadne podstawy do wznowienia postępowania wymienione w art. 145 k.p.a.

Zgodnie zaś z treścią art. 114 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Ponowne ustalanie prawa do emerytur i rent nie jest wznowieniem postępowania sądowego (według k.p.c.), nie posiada też charakteru wznowienia postępowania przewidzianego w art. 145 § 1 k.p.a., a wniesienie wniosku nie jest ograniczone czasowo, instytucja ta dotyczy postępowania przed organem rentowym (uzasadnienie uchwały SN z dnia 3 października 1996 r., II UZP 18/96, OSNAPiUS 1997, nr 7, poz. 117).

Sąd Okręgowy zważył, że przesłankami ponownej oceny uprawnień ubezpieczeniowych są „nowe dowody” i „ujawnione okoliczności” istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego i mające wpływ na ustalenie prawa do emerytur

i rent. Przyjmuje się, jeżeli chodzi o przesłankę „ujawnione okoliczności” to nie muszą to być wyłącznie okoliczności, na które strony realizacyjnego stosunku prawnego ubezpieczeń społecznych nie mogły się powołać w poprzednim postępowaniu (wtedy ich nie znały), lecz także takie okoliczności, które powinny być znane przy dołożeniu należytej staranności, jednakże na skutek błędu, zaniedbania, przeoczenia czy nieznanomości przepisów nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu (wyroki SN: z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 228/03, OSNPUSiSP 2004, nr 19, poz. 341; z dnia 27 kwietnia 2004 r., II UK 298/03, LEX nr 970137 i z dnia 11 marca 2004 r., II UK 289/03, LEX nr 985606). Ujawnione okoliczności mogą zatem wynikać zarówno ze zgłoszenia nowych (nieznanych) dowodów, jak i stanowić podstawę do ponownego ustalenia prawa do emerytury/renty - choćby były znane, ale istniały przed podjęciem rozstrzygnięcia (por. wyrok SN z dnia 8 października 2010 r., I UK 113/10, LEX nr 694229).

W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodzą żadne podstawy do zastosowania art. 114 ust. 1 cyt. ustawy, gdyż ubezpieczony we wniosku z dnia 18 grudnia 2014 r. nie powołuje ani nowych dowodów, ani nowych okoliczności, które nieznanne byłyby organowi rentowemu i których organ rentowy nie wziąłby pod uwagę dotychczas przy ustalaniu ubezpieczonemu wysokości emerytury.

S. M. wskazywał, że organ rentowy nie wziął pod uwagę wynagrodzenia za okres pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji okresie od 1988 roku do 1989 roku, a tym samym naruszył przepis § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (t. j. Dz. U. z 1989 Nr 11 poz. 63 ze zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty za okresy zatrudnienia za granicą przed 01.01.1991 r. przyjmuje się kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Jak wynika z dokumentów znajdujących się w sprawie IV U 648/05 Sądu Okręgowego w Siedlcach, Sąd zwracał się do przechowawcy akt pracowniczych o nadesłanie zaświadczenia zawierającego kwoty wynagrodzenia przysługującego

w okresie od 05.07.1988 r. do 8.11.1989 r. pracownikowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektryka lub podobnym i otrzymał takie zaświadczenie. Wskazano w nim wynagrodzenie pracownika z równorzędnego stanowiska do stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego w macierzystym zakładzie pracy za okres od 05.07.1988 r. do 21.08.1998 r. (47 dni) w kwocie

114 485 zł. Powyższe spowodowało, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z wynagrodzeń z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia wyniósł 108,24% i zasadnym było wówczas przeliczenie emerytury.

W 20-tu najkorzystniejszych latach znalazły się m.in. wynagrodzenia za lata 1988- 1990, co odpowiada żądaniu ubezpieczonego.

Tym samym, okoliczności podnoszone przez ubezpieczonego we wniosku z dnia 18.12.2014 r. zostały już wzięte pod uwagę przez organ rentowy do wyliczenia emerytury, co znajduje potwierdzenie w decyzji z dnia 9 lutego 2006 r., wykonującej wymieniony wyrok Sądu Okręgowego.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja jest prawidłowa, toteż Sąd oddalił odwołanie w trybie art. 47714 § 1 k.p.c.

Stawka wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu została określona na podstawie § 12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 poz. 461) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2015 poz. 1079) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 poz. 1801). Z uwagi, iż sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. (tj. przed dniem 1 sierpnia 2015 r.) do określenia wysokości kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu zastosowano przepisy dotychczasowe.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów a w szczególności zeznań wnioskodawcy co do ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem zaskarżonej decyzji mających wpływ na wysokość świadczenia;
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że po uprawomocnieniu się decyzji o wysokości emerytury nie zostały przedłożone nowe dowody i nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które miały wpływ na wysokość świadczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji poprzez wznowienie postępowania w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W ocenie apelującego okoliczności wskazane w odwołaniu nie były ujawnione w toku postępowania przed organem rentowym jak i przed sądem. Pozwany niezasadnie odrzucił najkorzystniejsze lata pracy wnioskodawcy tj. lata 1989-1990, kiedy to wykonywał pracę w Czechosłowacji i otrzymywał wynagrodzenie w koronach czeskich. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że okoliczności te nie były podnoszone w żadnym postępowaniu.

Z tych względów pełnomocnik wnioskodawcy uznawał apelację za uzasadnioną.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Dokonana przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wówczas, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu nie znajduje oparcia w zasadach doświadczenia życiowego. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje. Sąd oparł się na dokumentacji zawartej w aktach rentowych jak i aktach spraw sądowych, które przytoczył w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Na podstawie powyższych dokumentów, niekwestionowanych w toku procesu, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny.

Zarzuty apelacji w istocie sprowadzają się do błędnego ustalenia przez Sąd, że nie istnieją nowe okoliczności, które prowadziłyby do ponownego ustalenia wysokości emerytury a tym samym, że Sąd Okręgowy naruszył przepis art. 114 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W świetle powyższego przepisu prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji

w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni powyższego przepisu, posilkując się orzecznictwem Sądu Najwyższego.

Wnioskodawca nie dołączył do wniosku z dnia 18 grudnia 2014 r. żadnych nowych dowodów. Nie przedstawił też ani w toku postępowania przed organem rentowym ani też w postępowaniu sądowym żadnych nowych okoliczności, istniejących przed wydaniem decyzji ustalającej wysokość emerytury, które nie byłyby już znane i ocenione przez sąd. W toku postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach, sygn. akt IV U 648/05, Sąd uwzględnił do podstawy wymiaru emerytury wynagrodzenie za okres od 6 lipca 1988 r. do 31 grudnia 1989 r. Za okres zatrudnienia w Czechosłowacji Sąd przyjął zarobki w macierzystym zakładzie pracy skarżącego, osiągnane przez pracownika zatrudnionego na stanowisku równorzędnym, czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 2006 r. Dzięki temu wysokość emerytury wnioskodawcy została ponownie ustalona, gdyż

wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się wyższy od dotychczasowego i wyniósł 108,24% (uprzednio 106,46%). Sąd Okręgowy miał zatem na uwadze okres zatrudnienia wnioskodawcy w Czechosłowacji i uwzględnił wynagrodzenie za ten okres, opierając się na przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U.1989.11.63 j.t.). Zgodnie z treścią § 10 pkt 2 cyt. rozporządzenia jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia – jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Tym samym dla pracownika zatrudnionego za granicą przed dniem 1 stycznia 1991 r. podstawę wymiaru emerytury stanowić mogło tylko i wyłącznie tzw. wynagrodzenie zastępcze a nie wynagrodzenie faktycznie otrzymane.

Żądanie wnioskodawcy i okoliczności związane z zatrudnieniem za granicą były zatem znane Sądowi Okręgowemu i nie są to „nowe okoliczności” w rozumieniu art. 114 ust. 1 cyt. ustawy pozwalające na ponowne ustalenie wysokości emerytury.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami zaś apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.

Na mocy § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801) Sąd Apelacyjny przyznał adwokatowi ustanowionemu z urzędu koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.